

/-a:/ ____ /-aw/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 216 [tɨ̃ba:ka:] (มป.) เป็น [bɨ̃kaw] (พท.ศบ.สบ.)

/-a:/ ____ /-ay/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 26 [peta:] (มป.) เป็น [patay] (พท.)

[kɨ̃tay] (ศบ.)

ข้อมูลที่ 335 [lu:boʔ jɨ̃ɕa:] (มป.) เป็น [luboʔyiray]

/-a:/ ____ /-o:/ ค้างตัวอย่าง

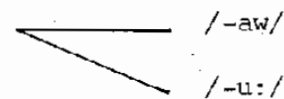
ข้อมูลที่ 191 [pa:ca:] (มป.) เป็น [pa:co:] (พท.)

[kɨ̃co:] (ศบ.)

[bɨ̃co:] (สบ.)

[co:] (ปน.ยล.ค.)

5. สระยาว หลัง สูง ริมฝีปากทอ /-u:/ ในภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี เป็นเสียงปฏิภาคกับ /-aw/ และ /-u:/ ในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

/-u:/ /-aw/
/ -u: /

/-u:/ ____ /-aw/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 12 [tɨ̃mu:su:] (มป.) เป็น [tamsaw] (พท.ยล.ค.)

[munsaw] (ศบ.สบ.)

[mu:saw] (ปน.)

ข้อมูลที่ 23 [ɕi:bu:] (มป.) เป็น [liphaw] (พท.ปน.

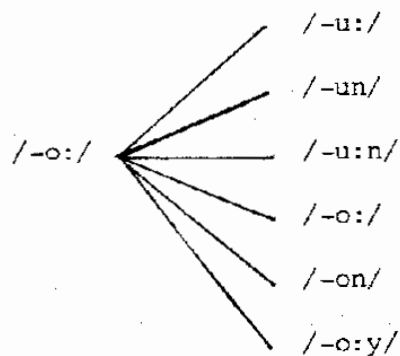
ยล.ค.)

/-u:/ _____ /-u:/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูลที 17 [ja:mu:] (มป.) เป็น [ya:mu:] (พท.)
 [yɨmu:] (ตบ.)
 [champhu:] (สป.)
 [chomphu:] (ปน.ยล.ต.)

ข้อมูลที 77 [si:ku:] (มป.) เป็น [si:ku:] (ตบ.)

6. สระยาว หลัง กลาง ริมฝีปากห่อ /-o:/ ในภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี
 เป็นเสียงปฏิภาคกับ /-u:/, /-un/, /-u:n/, /o:/, /-on/ และ /-o:y/

/-o:/ _____ /-u:/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูลที 237 [ku:bo:] (มป.) เป็น [ku:bu:]

/-o:/ _____ /-un/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูลที 161 [cu:co:] (มป.) เป็น [cu:cun] (ปน.ยล.ต.)

/-o:/ _____ /-u:n/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูลที 338 [seto:] (มป.) เป็น [satu:n]

/-o:/ ____ /-o:/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูล^๑ที่ 107 [ca:po:] (มป.) เป็น [ca:po:] (พท.ศบ.สบ.
ปน.ยล.)

ข้อมูล^๑ที่ 207 [mu:jo:] (มป.) เป็น [muyo:] (พท.สบ.ปน.
ยล.ค.)

[pɿyo:] (คป.)

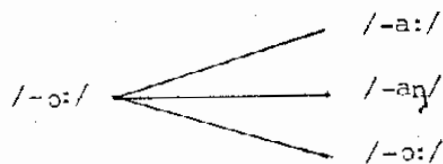
/-o:/ ____ /-on/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูล^๑ที่ 161 [cu:co:] (มป.) เป็น [cu:con] (พท.สบ.)
[con] (คป.)

/-o:/ ____ /-o:y/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูล^๑ที่ 285 [ba:ŋo:] (มป.) เป็น [ba:ŋo:y]

7. สระยาว หลัง คำ ริมฝีปากห่อ /-o:/ ในภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี
เป็นเสียงพยัญชนะกับ /-a:/, /-aŋ/ และ /-o:/ ในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้

/-o:/ ____ /-a:/ ค้างตัวอย่าง

ข้อมูล^๑ที่ 354 [gɿligo:] (มป.) เป็น [khulika:]

ข้อมูล^๑ที่ 357 [dɿwo:] (มป.) เป็น [dɿwa:]

/-o:/ ____ /-aŋ/

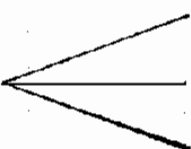
ข้อมูล^๑ที่ 382 [ja:yɔ:] (มป.) เป็น [ya:yaŋ]

/-o:/ ____ /-o:/ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 262 [təla:go: səmi:lɛ:] (มป.) [tala:kho:sami:lɛ:]

ข้อมูลที่ 173 [ka:yo:] (มป.) [ka:yo:] (พท.)

8. สระเรียง /a:e:/ ในภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี เป็นเสียงปฏิภาคกับ /ay/, /a:y/ และ /a:he:/ ในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

/-a:e:/ /-ay/
/-a:y/
/-a:he:/

/-a:e:/ ____ /-ay/ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 349 [a:e: ba:tu:] (มป.) เป็น [ʔayba:tu:]

ข้อมูลที่ 350 [a:e:pa:co: pa:tɛ:] (มป.) เป็น [ʔaypa:co:pa:tɛ:]

/-a:e:/ ____ /-a:y/ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 347 [a:e: ka:ɔɛ:] (มป.) เป็น [ʔa:yka:ce:]

/-a:e:/ ____ /-a:he:/ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 348 [ʔa:e: ʔi:tɛ:] (มป.) เป็น [ʔa:he:ʔi:tɛ:]

หน่วยเสียงสระท้ายคำในภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี ในงานวิจัยฉบับนี้มี 8 หน่วยเสียง เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยว 7 หน่วยเสียง คือ /-i:/, /-e:/, /-ɛ:/, /-a:/, /-u:/, /-o:/ และ /-o:/ เป็นสระเรียง 1 หน่วยเสียง คือ /-a:e:/

หน่วยเสียงสระท้ายคำที่เป็นสระเดี่ยวในภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีทุกเสียง ตรงกับ สระท้ายคำในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เสียงปฏิภาคจึงตรงกันเป็นส่วนใหญ่ ในบางคำที่เสียงท้ายคำเปลี่ยนแปลงไป เป็นเพราะภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จะออกเสียงให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับภาษามลายูมาตรฐาน บางคำอาจจะเปลี่ยนไปเพราะเป็นภาษาย่อยเฉพาะบุคคล เช่น ข้อมูลที่ 9, 47, 174, 216, 191, 12 และ 237 ส่วนในข้อมูลที่ 382 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบกับภาษามลายูมาตรฐานแล้ว พบว่าเสียง /-aŋ/ หายคำไม่ตรงกับภาษามลายูมาตรฐาน สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2531 : 46) ใ้คำอธิบายไว้ว่า jaya เป็นภาษาชวา แปลว่า ชนะ jaya สันธิกับ ing¹ เป็น yayang ในวรรณคดีเรื่องอิเหนาจึงใช้คำ "ยาหยัง" ในความหมายของผู้ชนะ

ส่วนสระหายคำที่เป็นสระเรียงในภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี ซึ่งในภาษาไทยไม่มีภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ออกเสียงสระเรียงหายคำนี้ได้อย่างใกล้เคียงที่สุด บางคำออกเป็นเสียงสระเดี่ยวเพียงเสียงเดี่ยว เช่น ข้อมูลที่ 347, 349 และ 350 บางคำเพิ่มพยางค์เข้าไป เช่น ข้อมูลที่ 348

เสียงปฏิภาคของคำยืมและคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีและภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ที่เปลี่ยนไปบ้างในบางคำและบางท้องถิ่น เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบไม่มีเงื่อนไข และภาษาเขียนของภาษามลายูมาตรฐานมีอิทธิพลต่อเสียงปฏิภาคมาก เพราะบางคำ เช่น คำในหมวดชื่อบ้านนามเมือง และคำในหมวดวรรณคดี ภาษาไทยจำเป็นต้องบันทึกเป็นภาษาเขียน ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีไม่มีภาษาเขียน จึงต้องบันทึกตามภาษาเขียนของภาษามลายูมาตรฐาน คำในหมวดชื่อบ้านนามเมืองนั้น ถือเป็นชื่อที่ถูกต้องทางราชการ คำในหมวดวรรณคดีนั้นแม้ว่าจะมีที่ใช้จำกัดเฉพาะในวรรณคดี แต่ก็ใช้สลับต่อกันมานาน จึงเป็นแบบอย่างหรือเป็นแนวเทียบในการยืมคำภาษามลายูมาใช้ในภาษาไทย ทำให้คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีและภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความคล้ายคลึงกับภาษามลายูมาตรฐานมากกว่าภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี

¹ing = แหง

การเปลี่ยนรูปคำของคำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน

คำยืมภาษามลายูของถิ่นปัตตานีในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่รูปคำจะตรงกัน แต่มีอยู่จำนวนหนึ่งที่มีการเปลี่ยนรูปคำไปบ้าง เช่น

1. รวบพยางค์ จาก 2 พยางค์ของภาษามลายูของถิ่นปัตตานี เป็นคำควบกล้ำในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ลดพยางค์จากภาษามลายูของถิ่นปัตตานี

2.1 จาก 2 พยางค์ เหลือ 1 พยางค์

2.2 จาก 3 พยางค์ เหลือ 1 พยางค์

2.3 จาก 3 พยางค์ เหลือ 2 พยางค์

2.4 จาก 4 พยางค์ เหลือ 2 พยางค์

2.5 จาก 4 พยางค์ เหลือ 3 พยางค์

2.6 จาก 5 พยางค์ เหลือ 4 พยางค์

3. เพิ่มพยางค์จากภาษามลายูของถิ่นปัตตานี

3.1 จาก 2 พยางค์ เป็น 3 พยางค์

3.2 จาก 3 พยางค์ เป็น 4 พยางค์

4. สับลำดับคำ

1. รวบพยางค์ จาก 2 พยางค์ของภาษามลายูของถิ่นปัตตานี เป็นคำควบกล้ำในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังตัวอย่าง

ขอมูลที่ 3 [gflu:bi:] (มป.) เป็น [klu:phi:] (พท.)

ขอมูลที่ 5 [xəxi:niŋ] (มป.) เป็น [khwinin] (สบ.)

ขอมูลที่ 70 [pəla:poŋ] (มป.) เป็น [pla:poŋ] (พท.)

ข้อมูลที	73	[pa:ʰɔ:] (มป.)	เป็น	[phla:] (พท.สบ.ปน.ยล.ค.) [phra:] (คณ.)
ข้อมูลที	92	[səmɔ̃lɛh] (มป.)	เป็น	[sɔ̃mlɛ:ʔ] (พท.)
ข้อมูลที	150	[bu:ʰɔʔ] (มป.)	เป็น	[mro:ʔ] (พท.สบ.ปน. ยล.ค.)
ข้อมูลที	157	[bɔ̃la:cɛ:] (มป.)	เป็น	[bla:can] (สบ.)
ข้อมูลที	226	[xəʰi:seʔ] (มป.)	เป็น	[krɛ:seʔ]
ข้อมูลที	227	[gɔ̃lu:bi:] (มป.)	เป็น	[klu:bi:]
ข้อมูลที	279	[bɔ̃lu:ka: sanɔ:] (มป.)	เป็น	[blu:ka:sa:nɔ:]
ข้อมูลที	303	[pəʰi:gi:] (มป.)	เป็น	[pri:ki:]
ข้อมูลที	351	[kəya:ŋɛ:] (มป.)	เป็น	[kraʔya:ŋan]
ข้อมูลที	1	[xɔ̃ʰcuʔ] (มป.)	เป็น	[kracu:t] (พท.คณ.สบ.)
ข้อมูลที	59	[kɔ̃ʰeh] (มป.)	เป็น	[krit] (พท.คณ.สบ.ปน.ยล.ค.)
ข้อมูลที	74	[gɔ:ɔ̃ʰʔ] (มป.)	เป็น	[khɔ̃ʰk] (พท.คณ.สบ.ปน. ยล.ค.)
ข้อมูลที	81	[kəliʔ] (มป.)	เป็น	[klip] (พท.สบ.)
ข้อมูลที	82	[gi:liŋ] (มป.)	เป็น	[kliŋ] (พท.คณ.สบ.ปน. ยล.ค.)
ข้อมูลที	176	[ca:ʰɔʔ] (มป.)	เป็น	[tro:ʔ] (พท.คณ.สบ. ปน.ยล.ค.)
ข้อมูลที	178	[ba:ʰɔh] (มป.)	เป็น	[phro:ʔ] (พท.คณ.สบ. ปน.ยล.ค.)
ข้อมูลที	197	[sɔ̃bɔ̃lɔh] (มป.)	เป็น	[pla:ʔ] (พท.คณ.สบ. ปน.ยล.ค.)

2. ลศพยางค์จากภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี

2.1 ลศพยางค์ จาก 2 พยางค์ เหลือ 1 พยางค์ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลท	4	[ja:goŋ]	(มป.)	เป็น	[khon]	(ปน.ยล.ค.)
ข้อมูลท	53	[ʔa:yo:]	(มป.)	เป็น	[yo:]	(คป.)
ข้อมูลท	73	[pa:ʔo:]	(มป.)	เป็น	[phla:]	(พท.สป.ปน. ยล.ค.)
					[phra:]	(คป.)
ข้อมูลท	78	[l+ka:]	(มป.)	เป็น	[kan]	(ปน.ยล.ค.)
ข้อมูลท	80	[pu:kaʔ]	(มป.)	เป็น	[kat]	(ปน.ยล.ค.)
ข้อมูลท	87	[kɛ:sɔʔ]	(มป.)	เป็น	[sɔʔ]	(พท.)
ข้อมูลท	88	[pawoh]	(มป.)	เป็น	[wa:ʔ]	(ปน.ยล.ค.)
ข้อมูลท	96	[cəkʔ]	(มป.)	เป็น	[ka:ʔ]	(คป.ปน.ยล.)
ข้อมูลท	94	[liu:loh]	(มป.)	เป็น	[lo:ʔ]	(พท.สป.ปน. ยล.ค.)
ข้อมูลท	97	[b+don]	(มป.)	เป็น	[don]	(ปน.ยล.)
ข้อมูลท	98	[sɔʔɛʔ]	(มป.)	เป็น	[srɛʔ]	(พท.)
ข้อมูลท	105	[tu:moʔ]	(มป.)	เป็น	[mo:ʔ]	(ปน.ยล.)
ข้อมูลท	150	[bu:ʔoʔ]	(มป.)	เป็น	[mro:ʔ]	(พท.สป.ปน. ยล.ค.)
ข้อมูลท	395	[si:ʔeh]	(มป.)	เป็น	[si:]	
ข้อมูลท	16	[s+peʔ]	(มป.)	เป็น	[pe:ʔ]	(พท.คป.ปน. ยล.ค.)
ข้อมูลท	31	[samɔʔ]	(มป.)	เป็น	[mak]	(ปน.ยล.ค.)
ข้อมูลท	36	[k+yeŋ]	(มป.)	เป็น	[kɛ:ŋ]	(ปน.ยล.ค.)

- ข้อมูลที่ 37 [kʰɔː] (มป.) เป็น [khrɔːŋ] (พท.ทบ.สب.
 ปน.ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 41 [gi:liŋ] (มป.) เป็น [li:n] (พท.ยล.ค.)
 [lin] (ทบ.สب.ปน.)
- ข้อมูลที่ 49 [ʔa:ɲoʔ bi:lih] (มป.) เป็น [phle:ʔ] (พท.ทบ.สบ.)
 [mle:ʔ] (ปน.ยล.)
- ข้อมูลที่ 56 [ba:dɛ:] (มป.) เป็น [daŋ] (ปน.ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 57 [kʰboʔ] (มป.) เป็น [bo:k] (ปน.ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 59 [kʰʃeh] (มป.) เป็น [krit] (พท.ทบ.สب.ปน.
 ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 65 [ca:piŋ] (มป.) เป็น [piŋ] (ปน.ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 74 [go:loʔ] (มป.) เป็น [khlɔk] (พท.ทบ.สบ.
 ปน.ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 81 [kɔliʔ] (มป.) เป็น [kɫip] (พท.สب.)
 [lip] (ปน.ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 82 [gi:liŋ] (มป.) เป็น [kɫiŋ] (พท.ทบ.สบ.ปน.
 ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 114 [pu:poʔ] (มป.) เป็น [po:ʔ] (ทบ.สบ.ปน.
 ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 131 [muwoʔ] (มป.) เป็น [muaʔ] (พท.ทบ.สบ.
 ปน.ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 160 [ʔa:pɛ:] (มป.) เป็น [pam] (ทบ.สบ.ปน.
 ยล.ค.)
- ข้อมูลที่ 161 [cu:co:] (มป.) เป็น [con] (ทบ.)

- ข้อมูลที 162 [l+ŋo:ɿ] (มป.) เป็น [ŋa:] (พท.ตบ.สب.ปน.
ยล.ต.)
- ข้อมูลที 175 [s+luʔ] (มป.) เป็น [lut] (ปน.ยล.ต.)
- ข้อมูลที 176 [ca:ʂoʔ] (มป.) เป็น [tro:ʔ] (พท.ตบ.สب.
ปน.ยล.ต.)
- ข้อมูลที 178 [ba:ʂoh] (มป.) เป็น [phro:ʔ] (พท.ตบ.สب.
ปน.ยล.ต.)
- ข้อมูลที 191 [pa:ca:] (มป.) เป็น [co:] (ปน.ยล.ต.)
- ข้อมูลที 197 [s+b+ʂh] (มป.) เป็น [pla:ʔ] (พท.ตบ.สب.
ปน.ยล.ต.)
- ข้อมูลที 210 [kəpiŋ] (มป.) เป็น [biŋ] (สบ.ปน.ยล.ต.)

2.2. ลดพยางค์ จาก 3 พยางค์ เหลือ 1 พยางค์ ดังตัวอย่าง

- ข้อมูลที 30 [xəʂa:ki:] (มป.) เป็น [ki:] (พท.ปน.)
[yi:] (ยล.ต.)
- ข้อมูลที 72 [t+l+kou] (มป.) เป็น [kou] (พท.)
- ข้อมูลที 92 [semel ʂh] (มป.) เป็น [mɛ:ʔ] (ปน.ยล.)
- ข้อมูลที 1 [x+ʂ+cuʔ] (มป.) เป็น [cu:t] (ปน.ยล.ต.)
- ข้อมูลที 13 [d+ʂi:yɛ:] (มป.) เป็น [rian] (พท.สบ.ปน.
ยล.ต.)
- ข้อมูลที 54 [k+lɔ:sou] (มป.) เป็น [so:ŋ] (สบ.ปน.
ยล.ต.)
- ข้อมูลที 197 [s+b+lɔh] (มป.) เป็น [pla:ʔ] (พท.ตบ.
สบ.ปน.ยล.ต.)

2.3 ลทพยางค์ จาก 3 พยางค์ เหลือ 2 พยางค์ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลท	3	[g+lu:bi:]	(มป.)	เป็น	[klu:phi:] (พท.) [lumphi:] (ตบ.สบ.ปน.)
ข้อมูลท	5	[xəʔi:nɪŋ]	(มป.)	เป็น	[khi:nin] (พท.ตบ.ปน. ยล.ต.) [khwinin] (สบ.)
ข้อมูลท	8	[c+p+doʔ]	(มป.)	เป็น	[camda:ʔ] (ปน.ยล.ต.)
ข้อมูลท	12	[t+mu:su:]	(มป.)	เป็น	[tamsaw] (พท.ยล.ต.) [munsaw] (ตบ.สบ.) [mu:saw] (ปน.)
ข้อมูลท	30	[xəʔa:ki:]	(มป.)	เป็น	[k+ki:] (ตบ.) [kaʔi:] (สบ.)
ข้อมูลท	40	[semi:lɛ:]	(มป.)	เป็น	[mi:lan] (ปน.)
ข้อมูลท	70	[pəla:pon]	(มป.)	เป็น	[pla:pon] (พท.)
ข้อมูลท	92	[semelɛh]	(มป.)	เป็น	[s+mlɛ:ʔ] (พท.) [s+mlɛ:ʔ] (ตบ.) [samɛ:ʔ] (สบ.)
ข้อมูลท	108	[cəʔ+maʔ]	(มป.)	เป็น	[cama:ʔ] (พท.) [c+mat] (ตบ.สบ.)
ข้อมูลท	109	[bəla:lah]	(มป.)	เป็น	[pa:lan] (พท.ตบ. สบ.ปน.ยล.)
ข้อมูลท	130	[sali:yo:]	(มป.)	เป็น	[sali:w] (ตบ.)
ข้อมูลท	157	[bəla:cɛ:]	(มป.)	เป็น	[bla:can] (สบ.) [b+can] (พท.ตบ.)

ข้อมูลที	167	[kʰlɛ:pɛʔ]	(มป.)	เป็น	[lɛ:pɛʔ]	(ตบ.)
ข้อมูลที	183	[gʰmu:lɔh]	(มป.)	เป็น	[mu:lɔh]	(พท.ตบ.สป.)
ข้อมูลที	216	[tʰba:ka:]	(มป.)	เป็น	[bʰkaw]	(พท.ตบ.สป.)
ข้อมูลที	226	[xəʔɿ:seʔ]	(มป.)	เป็น	[kri:seʔ]	
ข้อมูลที	227	[gʰlu:bi:]	(มป.)	เป็น	[klu:bi:]	
ข้อมูลที	257	[dʰɿ:i:yɛ:]	(มป.)	เป็น	[dʰyɛ:]	
ข้อมูลที	303	[pəʔɿ:gi:]	(มป.)	เป็น	[pri:ki:]	
ข้อมูลที	330	[jʰɿ:i:ŋw:]	(มป.)	เป็น	[yi:ŋw:]	
ข้อมูลที	1	[xʰɿ:cuʔ]	(มป.)	เป็น	[kracu:t]	(พท.ตบ.สป.)
ข้อมูลที	2	[kana:ŋw:]	(มป.)	เป็น	[daŋna:]	(ปน.)
					[tanna:]	(ยล.)
ข้อมูลที	13	[dʰɿ:i:yɛ:]	(มป.)	เป็น	[kʰriən]	(ตบ.)
ข้อมูลที	54	[kʰlɔ:sɔŋ]	(มป.)	เป็น	[kʰsɔŋ]	(พท.)
ข้อมูลที	198	[kʰmʰkʰi:]	(มป.)	เป็น	[kamkʰi:n]	(พท.สป.ปน.)
					[kamyɑ:n]	(ยล.ต.)

2.4 ลดพยางค์ จาก 4 พยางค์ เหลือ ๒ พยางค์ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที	368	[ta:li: pi:ŋɛ:]	(มป.)	เป็น	[panneŋ]
ข้อมูลที	376	[mitoʔ ma:ʔah]	(มป.)	เป็น	[minta:]
ข้อมูลที	397	[buwɔh sɛ:pɔʔ]	(มป.)	เป็น	[sabaʔ]

2.5 ลดพยางค์ จาก 4 พยางค์ เหลือ 3 พยางค์ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที	8	[ka:cɛ: pɔ:ɿ:i:]	(มป.)	เป็น	[campu:ri:]	(พท.)
					[kʰtɛ:ri:]	(ตบ.)
					[campulin]	(สป.)
					[campuriŋ]	(ปน.ยล.)

2.6 ลดพยางค์ จาก 5 พยางค์ เหลือ 4 พยางค์ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 279 [belu:ka: sano:] (มป.) เป็น [blu:ka:sa:no:]

3. เพิ่มพยางค์จากภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี

3.1 เพิ่มพยางค์ จาก 2 พยางค์ เป็น 3 พยางค์ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 294 [na:ʔo:] (มป.) เป็น [ba:ŋnara:]

ข้อมูลที่ 306 [ta:niŋ] (มป.) เป็น [patta:ni:]

ข้อมูลที่ 359 [tu:nɔ:] (มป.) เป็น [tuna:ŋan]

ข้อมูลที่ 379 [baʔpo:] (มป.) เป็น [menʔapa:]

ข้อมูลที่ 393 [na:tu:] (มป.) เป็น [wiʔnantu:]

ข้อมูลที่ 396 [ta:ʔɔ:] (มป.) เป็น [sata:man]

ข้อมูลที่ 398 [sano:] (มป.) เป็น [ʔasana:]

ข้อมูลที่ 173 [kayo:] (มป.) เป็น [saŋkaya:]

3.2 เพิ่มพยางค์ จาก 3 พยางค์ เป็น 4 พยางค์ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 348 [ʔa:e: ʔi:te:] (มป.) เป็น [ʔa:he:ʔi:te:]

4. สับลำดับคำ ดังตัวอย่าง

ข้อมูลที่ 392 [ha:ʔi: laiŋ] (มป.) เป็น [le:nhari:]

การสับลำดับคำของคำนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบกับภาษามลายูกลางพบว่า คำนี้ในภาษามลายูกลางคือ *lain hari* ซึ่งในภาษามลายูถิ่นใต้สับลำดับคำกับภาษามลายูกลาง เป็น [ha:ʔi: laiŋ] ดังนั้นภาษาไทยจึงยืมคำนี้มาจากภาษามลายูกลาง โดยถอดออกมาจากภาษาเขียนเป็น *เลนhari*

การเปลี่ยนความหมายของคำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน

คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นกับภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่ ความหมายจะตรงกัน แต่มีอยู่จำนวนหนึ่งที่มีความแตกต่างทางความหมาย ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ความหมายแคบเซา
2. ความหมายกว้างออก
3. ความหมายย้ายที่

ความหมายแคบเซา

ข้อมูล	ศัพท์ (มป.)	ความหมาย (มป.)	ความหมาย (ต.)
60	[ko:toʔ]	น. กลองทำควยไม้หรือ กระดาดแข็ง	น. กลองทำควยไม้มีลิ้นชัก
68	[timo:]	น. ถังน้ำ ก. วิค (น้ำ ปลา)	น. ถังน้ำที่ทำจากกาบหมาก
73	[pa:ʃo:]	น. ที่วางของ (อาหารแห้ง เมล็ดพืช ซึ่งอยู่เหนือ เตาไฟหุงต้ม) น. ไม้ไผ่สานเป็นตาสำหรับ วางเนื้อมะพร้าวเพื่อ รมไฟให้แห้ง (ทำมะพร้าว แห้ง)	น. ที่วางของ แฉงซึ่งอยู่เหนือ เตาไฟหุงต้ม

ขอมูล	ศัพท์ (มป.)	ความหมาย (มป.)	ความหมาย (ต.)
77	[si:ku:]	น. ส่อก ข่อก ค.ศ. 1. ทางคกเคียวหรือ ลคเลียว 2. ไมฉากที่ไข้วค้ใน การก่อสร้าง	น. ไมฉาก
90	[ta:mo:]	ก. ทำเครื่องหมาย น. เครื่องหมาย เครื่อง สังเกต สัญลักษณ์ ปาน (ดำหรือจุดแดงตาม ร่างกาย)	ก. คั้นไว้ ทำเครื่องหมายไว้
95	[?inɨŋ]	ก. ไครจะ ตองการ กระหาย น้กอยาก	ก. ชอบ
102	[ba:lah]	ก. ตอบโต้ ตอบแทน แกแค้น แกเผ็ด	ก. ตอบโต้เมื่อถูกคูหมิ่น
103	[ti:me:]	ก. ชั่ง (น้ำหนัก) ถวงให้ สมคูลย	ก. ถวง
105	[tu:moʔ]	ก. ทุย ตำ ตอย (ตวยหมัด)	ก. ทำไห้แหลก ตำ ทุย
115	[ka:ca:]	ก. ทำให้เสีย กวน รบกวน เกเร	ก. รังแก
116	[hino:]	ว. ตำตอย ก. คูถูกคูหมิ่น เขี้ยคตยาม	ก. รังเกียจ

ข้อมูลท	ศัพท์ (มป.)	ความหมาย (มป.)	ความหมาย (ต.)
117	[ga:doh]	ก. รับประทาน ขุน ยุง	ก. รับประทาน
119	[bo:sɛ:]	ก. ไร่คาญ ไร่ควน ไร่ทวน ยุง เอ็ดตะโร	ก. ไร่คาญ
128	[sɔ̃sáʔ]	ก. หลง (ทาง ความรู้สึก นึกคิด)	ก. หลง (ทาง)
132	[ku:ɕɛ:]	ว. ไม่ครบ น้อยไป คนไม่ เต็มบาท คนปัญญาอ่อน ลดราคาลง (ในการ ต่อรองซื้อขาย)	ก. ซาด (แคลน)
137	[bɛ:ŋoŋ]	ว. โง่ โง่เง่า เชื่อง ง	ก. โง่เง่า
142	[ta:hsɛ:]	ว. หน หนาน สัมบุกสัมบัน	ก.ว. หน
146	[sɔ̃dɛ:]	ว. พอเหมาะ ปานกลาง ก. กำลังกระทำอยู่	ว. พอดี
148	[cɛ:kaʔ]	ก. ไหว มานะอดทน ชยัน (ทำงาน) มีความอดสาหัส มีความเพียร สามารถ	ก. มานะอดทน
151	[go:raʔ, go:ɕaʔ]	ว. คุณภาพไม่ดี เกา จะพัง มีพังแหล ชุ่ย ทำอะไร ไม่ได้เรื่อง ใช้ไม่ได้	ว. เลว เกา
159	[go:ɕɛ:ŋ]	ก. ผัก ทอด กั่ว	น. แกงคั่ว

ข้อมูลที	ศัพท์ (มป.)	ความหมาย (มป.)	ความหมาย (ต.)
167	[k+lɛ:peʔ]	น. เป็นชื่อขนมแห้งชนิดหนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประเภทที่ 1 ทำจากมัน มันเทศ มันสำปะหลัง โดยการทำให้เป็นชิ้น บาง ๆ แล้วตากให้แห้ง จะเชื่อมหรือไม่เชื่อมก็ได้ ประเภทที่ 2 ทำจากแป้ง มีวิธีทำหลายอย่าง เช่น ก๊อแลแปะสาอู	น. มันฉาบ
170	[laʔsɛ:]	น. หนมจีน น. อาหารคาวซึ่งมีเส้นแบน ยาวเป็นแถบ ๆ กว้าง ประมาณ 1 เซนติเมตร กลายเส้นกวยเตี๋ยว ราด คือน้ำแกงกะทิข้น สีขาว นวล รับประทานกับผัก	น. อาหารคาวซึ่งมีเส้นแบน ยาว เป็นแถบ ๆ กว้าง ประมาณ 1 เซนติเมตร กลายเส้นกวยเตี๋ยว ราด คือน้ำแกงกะทิข้น สีขาว นวล รับประทานกับผัก

ขอมูลที่	ศัพท์ (มป.)	ความหมาย (มป.)	ความหมาย (ต.)
171	[sa:ma:]	น. อาหารชนิดหนึ่ง ทำจาก พริก เกลือ ขามา ลาดอ - น้ำพริก ขามา บ้อลาแจ - น้ำพริก กะปิ ขามา อุแคะ - อาหารชนิด หนึ่ง ทำจากกุ้ง (กุ้งหยอง)	น. อาหารชนิดหนึ่ง ทำจาก กุ้ง
81	[kəliʔ]	ก. กระทบ แว่วว	ก. กระทบ (ตา)
121	[ta:beʔ]	ก. วันทยาหัตถ์ ก. ขอผาน ขอภัย (ผี เทวดา พระภูมิเจ้าที่)	
160	[ʔa:pə:]	น. ขนมถ้วยฟู น. ขนมที่ทำจากข้าวปนกล้วย แล้วปิ้งไฟด้วยกะทะ	น. ขนมถ้วยฟู

ความหมายกว้างออก

ขอมูลที่	ศัพท์ (มป.)	ความหมาย (มป.)	ความหมาย (ต.)
114	[pu:poʔ]	ก. โปะยากลางบ้าน (บน หัวทากร) เพื่อให้อาคาร ไขคลายลง	ก. พอกเข้าไป

ความหมายขยาย

หมายเลข	ศัพท์ (มป.)	ความหมาย (มป.)	ความหมาย (ค.)
66	[ʔa:yoʔ]	ก. รอน	น. ตะแกรงรอนแบ่ง
83	[pɛ:ʔe:]	น. นิสัยหรืออารมณ์เด็ก	ก. กวน โยเย
94	[nu:lɔh]	ก. สอง สองแสง	ก. จับปลาโดยวิธีสองคบไฟ
109	[bɛla:lɔh]	ก. ช่างแกะ ช่าง (มัน) ไม่เป็นไร	ก. บ่วยการ
122	[ʔa:ɔo:]	ว. ทารุณ โทคราย ว. นาสงสาร	ก. สงสาร
127	[tu:nɔ:]	น. คุ้มหมัน	ก. หมัน
129	[bɛ:ɔʔ]	ว. คด (วัตถุ สิ่งของ น้ำใจไม่ซื่อ)	ก. หลบ หลีกเลี่ยง
140	[bʔto:]	ว. ตรง บังเอิญ พอดีกันกับ	ว. ซื่อตรง
150	[bu:ʔoʔ]	ว. เกา หมดสภาพ น. แผล (เป็นหนอง เน่า เปื่อย)	ว. ไม่สวย นานเกลียด
156	[go:lɔʔ]	ก. กลิ้ง พลิก ก. ยาง ว. ยาง (ไถ ปลา)	น. (แกง) กอและ
163	[tu:wɔʔ]	น. น้ำตาลโตนด	น. น้ำตาลเมา
217	[pɔ:nɔʔ]	น. กระหม่อมเล็ก ๆ (ที่ปลูก เรียงรายในบริเวณสถานที่ สอนศาสนา)	น. โรงเรียนราษฎร์สอน ศาสนาอิสลาม
220	[kɔ:ɔʔ]	ก. เขย่า สั่น	น. ลุกเต่า

ความหนาแน่นของการใช้คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน

คำยืมภาษามลายูของถิ่นปัตตานีในภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูของถิ่นปัตตานีกับภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้กระจายกันในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวนมากบางน้อยบาง จากจำนวนคำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน 400 หน่วยรรถ มีลักษณะของการกระจายตามลุ่มหมวกคำดังนี้

ตาราง 5 แสดงจำนวนของคำยืมและคำที่ใช้ร่วมกันในพื้นที่ที่ทำการวิจัย

หมวดคำ	จำนวน	จำนวนที่ใช้ในถิ่นต่าง ๆ					
		พท.	ตบ.	สบ.	ปน.	ยล.	ต.
ชื่อพืช	31	31	29	31	24	24	23
ชื่อสัตว์	22	22	20	21	19	20	13
เครื่องมือเครื่องใช้	27	26	23	19	14	14	13
คำกริยา	51	45	42	45	20	20	11
คำวิเศษณ์	24	22	16	23	10	9	2
อาหารการกิน	19	19	15	17	14	14	12
ธรรมชาตึษา	4	4	4	4	4	4	4
คำเรียกเครื่องนงหมา	4	4	2	3	3	3	2
คำเรียกเครือญาติ	6	6	3	4	2	2	2
คำที่เกี่ยวข้องกับ							
ความเชื่อ	3	3	1	2	1	1	1
เบ็ดเตล็ด	32	29	25	30	20	20	12
ชื่อสถานที่	127	127	127	127	127	127	127
คำที่ใช้ในวรรณคดี	50	50	50	50	50	50	50
รวม	400	388	357	376	309	303	276

คำยืม 352 หน่วยวรรณ

ถ้าแยกพิจารณาเฉพาะคำยืมจำนวน 352 หน่วยวรรณ พบว่ามีการกระจายในถิ่นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงจำนวนของคำยืมในพื้นที่ทำการวิจัย

หมวดคำ	จำนวน	จำนวนที่ใช้ในถิ่นต่าง ๆ					
		พท.	ตบ.	สบ.	บ้น.	ยล.	ค.
ชื่อพืช	18	18	17	18	11	11	10
ชื่อสัตว์	11	11	10	10	9	4	3
เครื่องมือเครื่องใช้	20	19	17	12	8	8	7
คำกริยา	44	38	35	38	13	13	4
คำวิเศษณ์	24	22	16	23	10	9	2
อาหารการกิน	15	15	11	13	10	10	8
ธรรมชาติ	2	2	2	2	2	2	2
คำเรียกเครื่องนุ่งห่มฯ	4	4	2	3	3	3	2
คำเรียกเครื่องมือฯ	6	6	3	4	2	2	2
คำที่เกี่ยวข้องกับ ความเชื่อฯ	3	3	1	2	1	1	1
เบ็ดเตล็ด	28	25	22	26	16	16	12
ข้อถกเถียง	127	127	127	127	127	127	127
คำที่ใช้ในวรรณคดี	50	50	50	50	50	50	50
รวม	352	340	313	328	262	256	230

คำที่ใช้รวมกัน 48 หน่วยบรรด

ถ้าแยกพิจารณาเฉพาะคำที่ใช้รวมกัน 48 หน่วยบรรด พบว่าการกระจายในดิน
ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง 7 แสดงจำนวนของคำที่ใช้รวมกันในพื้นที่ทำการวิจัย

หมวดคำ	จำนวน	จำนวนที่ใช้ในดินต่าง ๆ					
		พท.	ตบ.	สบ.	ปน.	ยล.	ต.
ชื่อพืช	13	13	12	13	13	13	13
ชื่อสัตว์	11	11	10	11	11	11	10
เครื่องมือเครื่องใช้	7	7	6	7	6	6	6
คำกริยา	7	7	7	7	7	7	7
คำวิเศษณ์	-	-	-	-	-	-	-
อาหารการกิน	4	4	4	4	4	4	4
ธรรมชาติ	2	2	2	2	2	2	2
คำเรียกเครื่องนุ่งห่มฯ	-	-	-	-	-	-	-
คำเรียกเครือญาติฯ	-	-	-	-	-	-	-
คำที่เกี่ยวข้องกับ							
ความเชื่อฯ	-	-	-	-	-	-	-
เบ็ดเตล็ด	4	4	3	4	4	4	4
ชื่อสถานที่	-	-	-	-	-	-	-
คำที่ใช้ในวรรณคดี	-	-	-	-	-	-	-
รวม	48	48	44	48	47	47	46

มีดังนี้

คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน ที่กระจายกันไปตามถิ่นต่าง ๆ เมื่อคิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ตาราง 8 แสดงสัดส่วนการใช้คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกันในพื้นที่ทำการวิจัย

ถิ่น	คำยืม		คำที่ใช้ร่วมกัน		คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน	
	จำนวน	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์	จำนวน	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์	จำนวน	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์
พท.	340	96.59	48	100	388	97
ทม.	313	88.92	44	91.66	357	78.25
สบ.	328	93.18	48	100	376	94
ปน.	262	74.43	47	97.91	309	77.25
ยล.	256	72.72	47	97.91	303	75.75
ต.	230	65.34	46	95.83	276	69

ลำดับของพื้นที่ที่ใช้คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีกับภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

1. พื้นที่ของภาษาไทยถิ่นพิเทน ใช้คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน 97%
2. พื้นที่ของภาษาไทยถิ่นสายบุรี ใช้คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน 94%
3. พื้นที่ของภาษาไทยถิ่นตากใบ ใช้คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน 78.25%

4. พื้นที่ของภาษาไทยถิ่นปัตตานี ใช้คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน 77.25%
5. พื้นที่ภาษาไทยถิ่นยะลา ใช้คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน 75.75%
6. พื้นที่ของภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ใช้คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน 69%

พื้นที่ที่ใช้คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีกับภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างหนาแน่นที่สุดคือพื้นที่ของภาษาไทยถิ่นพิเทน นั้น มีข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวพิเทน ซึ่งอาจารย์นิพัทธ์ พรหมเชียรรัตน์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนเทศบาลตะลุมปัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ผู้ที่เคยเติบโตอยู่ในตำบลพิเทน ได้เล่าให้ผู้วิจัยว่า คำานานที่ชาวตำบลพิเทนเล่าสืบกันมาว่า บรรพบุรุษของพวกเขาคือข้าราชบริพารของกษัตริย์สมัยกรุงศรีอยุธยาพระองค์หนึ่ง ซึ่งครั้งหนึ่งช้างงาคำช้างคู่บารมีของพระองค์เกิดตกมัน อาละวาด และขาดหน้มาทางใต้ จึงมีรับสั่งถวายช้างและทหารจำนวนหนึ่งเดินทางติดตาม โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเดินเท้าและอีกกลุ่มหนึ่งเดินทางด้วยม้า หังหมครอนแรมแกะรอยเท้าช้างมานานพอสมควร จนกระทั่งงานปัญญาที่จะติดตามต่อไปได้ จะเดินทางกลับก็เกรงอาญาเพราะไม่ได้ช้างกลับไปถวาย กลุ่มหนึ่งจึงตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลพิเทนนี้ และอีกกลุ่มติดตามรอยเท้าช้างต่อไป และตั้งบ้านเรือน อยู่เป็นระยะ ๆ จนเหลือคนสุดท้ายพบว่า รอยเท้าช้างหายไปที่บริเวณปากน้ำสุโขงไกลไกล จึงได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่นั่น คือบริเวณอำเภอตากใบต่อกับรัฐกลันตันปัจจุบันนี้

ปัจจุบันนี้ตำบลพิเทนเป็นตำบลหนึ่งในกิ่งอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี แต่เดิมผู้คนในตำบลพิเทนนับถือศาสนาพุทธ และใช้ภาษาไทย (ภาษาไทยถิ่นพิเทน) มาแต่บรรพบุรุษ แต่มาภายหลังได้เปลี่ยนไปนับถือศาสนาอิสลามกันทั้งหมด และเปลี่ยนไปใช้ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันชาวพิเทนจึงเป็นคนสองภาษา เมื่อชาวพิเทนใช้ภาษาไทยถิ่นพิเทนในการสื่อสารกับคนไทยถิ่นอื่น หรือกับคนไทยถิ่นพิเทนด้วยกันเอง คำศัพท์ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีจึงเข้ามาปะปนอยู่มาก คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีกับภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในงานวิจัยชิ้นนี้ จึงพบว่ามีใช้ในภาษาไทยถิ่นพิเทนถึง 97%

พื้นที่ที่ใช้คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีและภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มากเป็นอันดับ 2 คือ พื้นที่ของภาษาไทยถิ่นสายบุรี ซึ่งอำเภอสายบุรีนี้ เทศบาลตำบลตะลุบันได้บันทึกประวัติของอำเภอสายบุรีไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลตะลุบัน พ.ศ. 2530-2534 ว่า

"อำเภอสายบุรีแต่เดิมเป็นเมืองใหญ่มาก่อน ในสมัยรัชกาลที่ 1 มีฐานะเป็น 1 ใน 7 หัวเมืองภาคใต้ คือ เมืองปัตตานี เมืองยะลา เมืองยะหริ่ง เมืองระแงะ เมืองรามัน เมืองหนองจิก และเมืองสายบุรี แต่ละเมืองมี พระหาเมือง ซึ่งภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีเรียก รાયอ เป็นผู้ปกครอง และต่อจากนั้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้จัดการปกครองเป็นมณฑลเทศาภิบาล เมืองสายบุรีจึงขึ้นอยู่กับมณฑลปัตตานี มีเมืองอยู่ในปกครอง 5 เมือง คือ เมืองตะลุบัน เมืองกะลาพอ เมืองบาเจาะ เมืองยี่งอ และเมืองระแงะ ในปี พ.ศ. 2445 เมืองสายบุรีได้เปลี่ยนเป็นจังหวัดสายบุรี มีอำนาจปกครองดูแล 2 อำเภอ คือ อำเภอตะลุบัน อำเภอบาเจาะ และกิ่งอำเภอกะลาพอ ต่อมาในปี พ.ศ. 2475 ได้ยุบจังหวัดสายบุรี โดยให้อำเภอตะลุบันขึ้นกับจังหวัดปัตตานี และในปี พ.ศ. 2481 ได้เปลี่ยนชื่ออำเภอตะลุบันเป็นอำเภอสายบุรี"

สภาพภูมิประเทศของอำเภอสายบุรี ทิศเหนือจดอำเภอปะนาเระ ทิศใต้จดกิ่งอำเภอไม้แก่น ทิศตะวันออกจดทวายไทย ทิศตะวันตกจดกิ่งอำเภอกะพ้อ พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอสายบุรีเป็นที่ราบและที่ราบลุ่ม บริเวณพื้นที่ชายทะเลเป็นดินทราย และดินทั่วไปเป็นดินเหนียวร่วนปนทราย มีความเค็มและมีความเป็นกรด เป็นค่างสูง เหตุผลทางสภาพภูมิศาสตร์นี้ทำให้อำเภอสายบุรีเป็นเมืองปิด ไม่ใช่เส้นทางเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปขยายตัวช้ามาก (แผนพัฒนาตำบลตะลุบัน, 2530-2534 : 8) วิถีชีวิตของชาวสายบุรีเปลี่ยนแปลงช้า ดังนั้นวัฒนธรรมต่าง ๆ ของอำเภอสายบุรีจึงยังคงเอกลักษณ์

เดิมอยู่มาก รวมถึงภาษาที่ใช้ก็เป็นภาษาที่มีเอกลักษณ์ของอำเภอสาบบุรี คือมีภาษามลายู
ท้องถิ่นปัตตานีปนอยู่มาก ปัจจุบันนี้อำเภอสาบบุรีมีประชากร 51,503 คน เป็นไทยพุทธ
10,972 คน ไทยมุสลิม 40,531 คน (สำนักทะเบียนอำเภอสาบบุรี : เมษายน 2534)
คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีและคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และ
ภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในงานวิจัยนี้พบว่ามิใช่ในภาษาไทยถิ่นสาบบุรีถึง
94%

พื้นที่ที่ใช้คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายู
ท้องถิ่นปัตตานีและภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มากเป็นอันดับ 3 คือพื้นที่ของ
ภาษาไทยถิ่นตากใบ อำเภอตากใบมีอาณาเขตติดต่อกับรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ภาษา
ตากใบมีศูนย์กลางของภาษาอยู่ที่พื้นที่อำเภอตากใบ อำเภอสุไหงปาดี และรัฐกลันตัน
(วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, 2528 : หน้บทคัดย่อ) พื้นที่บริเวณนี้เป็นที่อยู่ของคนไทยพุทธ
กลุ่มใหญ่ คนไทยในรัฐกลันตันกับคนไทยในอำเภอตากใบนั้น ยังมีความรู้สึกว่าเป็นคนเมือง
เดียวกัน มีการไปมาหาสู่เยี่ยมเยียนกันอยู่อย่างสม่ำเสมอ แม้ว่ารัฐกลันตันจะเป็นของประเทศ
มาเลเซีย ประชาชนส่วนใหญ่ในรัฐกลันตันยกเว้นชาวไทยในรัฐกลันตัน ใช้ภาษามลายูซึ่ง
สำเนียงคล้ายกับภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีในชีวิตประจำวัน (รัตติยา สานและ, 2529 : 2)
ดังนั้นอำเภอตากใบจึงเป็นเขตอิทธิพลของสองภาษา คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และ
คำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
จึงมิใช่อย่างหนาแน่นในพื้นที่ของภาษาไทยถิ่นตากใบถึง 78.25%

พื้นที่ที่ใช้คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูถิ่น
ปัตตานี และภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มากเป็นอันดับที่ 4 คือ พื้นที่ของภาษา
ไทยถิ่นปัตตานี จังหวัดปัตตานีเคยเป็นเมืองใหญ่ในอดีต มีรายอบปกครองเมืองมากจน เป็น
จังหวัดเดียวใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย จังหวัด
ปัตตานีมีประชากรประมาณ 77% นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณ 22% นับถือศาสนาพุทธ
และอีกประมาณ 1% นับถือศาสนาอื่น ๆ (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้,

2532 : 31) การอยู่รวมกันมาช้านานระหว่างคนไทยพุทธที่พูดภาษาไทยถิ่นปัดตานีในชีวิตประจำวัน กับคนไทยมุสลิมที่พูดภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีในชีวิตประจำวัน ทำให้ภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีเข้ามาปะปนอยู่ในภาษาไทยถิ่นปัดตานีมาก คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีและคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีและภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีใช้ในพื้นที่ของภาษาไทยถิ่นปัดตานีถึง 77.25%

พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของการใช้คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีกับภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นอันดับถัดไปคือ พื้นที่ของภาษาไทยถิ่นยะลา จังหวัดยะลาเคยเป็นเมืองใหญ่ มีรายอบกครองเช่นเดียวกับเมืองปัดตานีมาก่อน มีอาณาเขตของอำเภอเบตงที่ติดต่อกับรัฐเบรูก ประเทศมาเลเซีย แต่ประชาชนชายแดนของทั้งสองประเทศบริเวณนี้ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กันมากนัก ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดยะลาอพยพโยกย้ายมาจากที่อื่น บางแห่งก็รวมกลุ่มกันเฉพาะบ้านคนไทยพุทธเป็นชุมชนใหญ่สลับกันไปกับชุมชนมุสลิม บางแห่งก็ตั้งบ้านเรือนปะปนกันอยู่ระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ดังนั้นคำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีและคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีกับภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในงานวิจัยนี้พบว่ามิใช่ในพื้นที่ของภาษาไทยถิ่นยะลา 75.75%

พื้นที่ที่ใช้คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีกับภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ น้อยที่สุดในงานวิจัยชิ้นนี้คือ พื้นที่ของภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ซึ่งเลือกเอาจังหวัดสงขลาเป็นตัวแทนนั้น เป็นเพราะสภาพภูมิศาสตร์ที่ทางไกลออกไป และคนไทยมุสลิมที่อยู่ในพื้นที่ของภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษามลายู และชาวไทยมุสลิมในดินนี้กระจายกันอยู่ ภาษามลายูจึงไม่มีอิทธิพลพอที่จะทำให้คนไทยในพื้นที่ของภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปยืมคำไปใช้ได้ คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีและคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัดตานีกับภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในงานวิจัยนี้ จึงพบว่ามิใช่ในพื้นที่ของภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปเพียง 69%

ความหนาแน่นของการใช้คำยืมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี และคำที่ใช้ร่วมกันระหว่างภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีและภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในพื้นที่ที่ทำการวิจัยพบว่าขึ้นอยู่กับเหตุผลทางประวัติศาสตร์ พื้นที่ที่มีการอยู่ร่วมกันมาช้านานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของคนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวัน กับคนที่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีในชีวิตประจำวันนั้น มีผลทำให้ภาษาที่ใช้ปะปนกันมากมาย ภาษาไทยถิ่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยืมคำศัพท์ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีเข้ามาใช้เป็นจำนวนมาก และจำนวนหนึ่งเป็นคำที่ใช้ร่วมกันมาช้านานจนมิอาจแยกได้ว่าใครยืมไปจากใคร นอกจากนั้นความหนาแน่นของการใช้คำเหล่านี้ยังขึ้นอยู่กับเหตุผลทางภูมิศาสตร์ด้วย พื้นที่ที่ติดต่อกัน ประชาชนมีการติดต่อสัมพันธ์กัน ทำให้มีการยืมคำมาใช้มาก พื้นที่ห่างไกลออกไปจำนวนคำยืมและคำที่ใช้ร่วมกันค่อย ๆ เจือจางลงไปตามลำดับ

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงการเปรียบเทียบความหนาแน่นของการใช้คำยืมและคำที่ใช้ร่วมกัน

1. พื้นที่ภาษาไทยถิ่นพิเทน 97%
2. พื้นที่ภาษาไทยถิ่นสายบุรี 94%
3. พื้นที่ภาษาไทยถิ่นตากใบ 78.25%
4. พื้นที่ภาษาไทยถิ่นปัตตานี 77.25%
5. พื้นที่ภาษาไทยถิ่นยะลา 75.75%
6. พื้นที่ภาษาไทยถิ่นไคหัวไป๋ 69%

